

Regiondirektörens rapport

12 maj 2026

Innehållsförteckning

Regiondirektörens rapport	1
Inledning.....	3
Månadsrapport mars.....	4
Aktuella händelser	5
Region Norrbotten i lokala medier	5
Avrapportering av pågående ärenden	6
Information från verksamheten	6
Division Medicin och akut omhändertagande	6
Division Nära.....	7
Division Regionstöd	9
Regiongemensamt	9
Hälso- och sjukvårdsavdelningen	9
HR-avdelningen.....	10
Regionstaben.....	10
IT/MT-avdelningen.....	10
Bilagor.....	11

Inledning

I min rapport denna månad kan ni läsa om den internationella vaccinationsveckan som uppmärksammas såväl nationellt som lokalt från och med vecka 17. Vaccinationer är en av vår tids mest framgångsrika insatser för att förebygga smittsamma sjukdomar och har bidragit till att många allvarliga sjukdomar inte längre sprids i samhället. Hälso- och sjukvården har en mycket hög kvalitet när det gäller vaccinationer med välfungerande program. Att barn vaccineras enligt det nationella barnvaccinationsprogrammet ger dem ett tidigt och viktigt skydd, vilket stärker folkhälsan och bidrar till ett tryggare samhälle för alla.

I övrigt vill jag nämna att Europaforum Norra Sverige 2026 genomförs i Kiruna under inledningen av maj, vilket är en viktig mötesplats där EU-politiken möter den regionala och lokala utvecklingen i norra Sverige. Beslut som fattas inom EU påverkar i hög grad Norrbottens framtid – från näringsliv och infrastruktur till klimatomställning och kompetensförsörjning. För trettionde gången samlar konferensen beslutsfattare från EU, nationell, regional och lokal nivå för dialog, kunskapsutbyte och gemensamma samtal om norra Sveriges och Norrbottens roll i EU:s framtida utveckling.

Jag har nyligen besökt avdelning 62 i Sunderbyn, som är en av regionens två pilotavdelningar för införandet av Nova-plattor (mobila surfplattor med applikationen Cosmic). Det var värdefullt att ta del av hur plattorna används i praktiken och att se vilken positiv effekt tekniken har i det patientnära arbetet genom att underlätta medarbetarnas arbetsprocesser. Under besöket identifierades även ett antal förbättringsförslag som jag tar med mig i det fortsatta arbetet, i syfte att ytterligare stärka nyttan av lösningen. Besöket tydliggjorde också betydelsen av ett tillitsfullt och närvarande ledarskap, engagerade och drivna medarbetare samt vikten av goda förberedelser och anpassade arbetssätt inför införandet av ny teknik.

Anna Alm Andersson

Regiondirektör

Månadsrapport mars

Den övergripande analysen ger en samlad bild av Region Norrbottens nuvarande utmaningar och möjligheter med fokus på ekonomi, personal, produktion och tillgänglighet.

Personal, produktionsstyrning, tillgänglighet, kvalitet och ekonomi utgör tillsammans den sammanhållna styrningen. Insatser inom ett område får begränsad effekt om de inte koordineras med andra delar. För att fatta mer integrerade beslut samarbetar programmet *Tillgängliga för norrbottningen* (TFN) och utvecklar funktioner för uppföljning och rapportering. För att skapa hållbar långsiktig utveckling krävs att ekonomi, bemanning, produktion och tillgänglighet planeras och följs upp som en sammanhållen helhet.

Implementeringen av journalsystemet Cosmic har medfört betydande utmaningar för verksamheterna, bland annat produktionsbortfall, minskad produktivitet och försämrad tillgänglighet och det finns fortsatt problematik gällande statistikens kvalitet från Cosmic. Trots problemen kan produktionsökningar ses inom flera vårdområden. Region Norrbotten driver, i egenskap av bland annat ordförandeposten i SUSSA-samverkan, behovet av att stabilisera funktionaliteten i Cosmic, vilket är ett högt prioriterat arbete för kommande år. Förutom Cosmic driver regionen ett stort antal IT-utvecklingsprojekt för att hantera en betydande teknikskuld.

Verksamheternas budgetavvikelse under inledningen av 2026 fortsätter ackumuleras i samma takt som de tre senaste åren. Kostnadsökningstakten för egen personal, exklusive pensioner, har varit hög med en ökningstakt på mellan 6–8 procent per år. Det är en trend som fortsätter under inledningen av 2026. Motsvarande minskning av kostnaderna för inhyrd bemanning, riks- och regionsjukvård och vårdgaranti har inte skett. De senaste årens ökning av antalet anställda har tillsammans med en, i nationell jämförelse, fortsatt hög nivå på inhyrning inte gett motsvarande tydliga effekter på ökad produktion och förbättrad tillgänglighet. Kostnadsökningar för sjukresor har, trots ökade kostnader för regionsjukvård genom riktade insatser, kunnat dämpas. Kostnadsökningar fortsätter även inom flera andra områden till exempel regionsjukvård, kollektivtrafik, sjuktransporter, energi samt för en del kommunala avgifter (fjärrvärme, VA med mera) som också påverkar den totala budgeten. Utvecklingsinsatser i verksamheterna ger därför inte förväntad ekonomisk effekt på sista raden.

Verksamhetsintäkter, som inte har med skatter och generella statsbidrag att göra, har under många år släpat efter kostnaderna för tjänsternas utförande (inflationsuppräknings) vilket successivt har bidragit till att försvaga ekonomin. En översyn av möjligheter till intäktsökningar pågår.

Effekter av kraftigt ökande investeringsnivåer har också börjat ge märkbara effekter i form av ökade drift- och avskrivningskostnader som påverkar ekonomin. En effekt som kommer att öka markant de kommande åren i takt med att investeringarna genomförs.

Ekonomisk balans kräver en strukturell bemannings- och produktionsstyrning och regionens ekonomiska underskott är i huvudsak strukturella, inte tillfälliga. De drivs av obalans mellan uppdrag, bemanning och faktisk produktionsförmåga. Ekonomisk styrning behöver långsiktigt, i högre grad, kopplas till kapacitets- och produktionsstyrning, inte enbart till budgetdisciplin. Kortsiktig ekonomisk styrning får inte försämra möjligheterna till långsiktig effekt utan bör stegvis stödja det långsiktiga arbetet. En betydande satsning för detta genomförs därför genom att utbildning och utrustning av Produktions- och kapacitetsstyrning (PKS) har inletts 2026, även detta som resultat av TFN.

Arbetet med att minska beroendet av inhyrd bemanning har gett tydliga kostnads- och kontinuitetsvinster. Samtidigt som inhyrd bemanning har minskat har den egna personalen ökat mer utan motsvarande produktivitetsökning. Nästa steg bör vara att säkerställa att egen personal kan nyttjas mer ändamålsenligt genom exempelvis rörlighet, uppgiftsväxling, förändrade arbetsätt, bättre planering av arbetad tid med mera.

Region Norrbottens verksamhet präglas av starka samband mellan ekonomi, personal, produktion, kvalitet och tillgänglighet i vården. De ekonomiska utmaningarna är kopplade till hur bemanning och produktionskapacitet har förhållit sig till uppdrag och vårdbehov över tid. Arbetet med att minska beroendet av inhyrd bemanning har stärkt stabilitet och kostnadskontroll, men långsiktig balans förutsätter att egen personal används effektivt och ändamålsenligt. Tillgängligheten i vården är nära kopplad till regionens faktiska produktionsförmåga och brister i tillgänglighet driver både ökade kostnader och minskad patientnytta.

Regionens finansiella reserv ger kortsiktigt utrymme för omställning och en stor utmaning är att åstadkomma kortsiktiga ekonomiska effekter med insatser som till sin natur är långsiktiga. Kortsiktiga insatser bör därför genomföras parallellt och stödja möjligheten till att uppnå den långsiktiga ekonomiska effekten. Insatser för ekonomi i balans bör därför förberedas för att vara färdiga för beslut om genomförande senast under fjärde kvartalet 2026, så att effekt kan uppstå under 2027. Prioriteringar, tydliga uppdrag och mål samt en frekvent uppföljning hanteras därför samordnat genom programmet TFN.

För mer information se bilaga: Månadsrapport mars 2026

Aktuella händelser

Region Norrbotten i lokala medier

En ny infrastrukturplan presenteras på nationell nivå. Region Norrbotten välkomnar satsningar på Malmbanan men ser risker kring att Norrbottenbanan kan nedprioriteras eller försenas.

Det kan ta tid att få en hörapparat utprovad i Norrbotten. För att korta köerna tecknar Region Norrbotten ett avtal med en privat vårdgivare som ska erbjuda utprovning i egna lokaler i länet.

Fastigheten Pelikanen 13 i centrala Luleå säljs till en privat aktör. Försäljningen uppmärksammas i flera artiklar och inslag.

Tv-programmet *Uppdrag granskning* har gjort ett avsnitt om vårdinformationssystemet Cosmic, med fokus på upphandlingen och på hur systemet fungerar i dag. Flera regioner medverkar, däribland Region Norrbotten.

Inom kulturområdet lyfts både teaterföreställningar och musikaliska samarbeten i samband med framföranden.

Avrapportering av pågående ärenden

Vid regionstyrelsens sammanträde den 28 april behandlades ett ärende avseende ansökan om dispens från reglerna om dygnsvila. Vid sammanträdet uppkom en fråga om tidigare beviljade dispenser och hur följsamheten till dessa är.

Samtliga beslut om att bevilja avsteg från dygnsvilo-reglerna avser verksamheter inom division Opererande och diagnostik samt division Medicin och akut omhändertagande. Alla dispenser som har beviljats hanteras och efterlevs av berörda verksamheter i enlighet med regionstyrelsens beslut. Om förutsättningarna förändras, eller om behov av nya eller justerade beslut uppstår, initieras ett nytt ärende för beredning och beslut.

Information från verksamheten

En intensiv sommarplanering pågår inom samtliga verksamheter med målet att säkra vårdkapacitet i hela länet och samtidigt möjliggöra fyra veckors sammanhängande semester för alla medarbetare. Samplanering sker mellan flera verksamheter, och viss samlokalisering kommer att genomföras under sommaren. Den dagliga styrningen förstärks i samarbete med samtliga sjukvårdsdivisioner för att säkerställa god lägesbild och beredskap för snabba insatser.

Division Medicin och akut omhändertagande

Divisionen har under perioden januari–mars minskat andelen inhyrd bemaning med cirka 30 procent jämfört med motsvarande period 2025. Minskningen bedöms dels bero på att flera enheter har rekryterat egen personal, dels på att inledningen av 2025 påverkades av efterverkningar av Cosmic-införandet, vilket bland annat ledde till en tillfälligt ökad belastning, särskilt inom det akuta omhändertagandet.

Förberedande insatser för PKS (produktions- och kapacitetsstyrning) pågår inom divisionens verksamheter, bland annat genom kvalitetssäkring av datagrund och DRG-kodning (diagnosrelaterade grupper).

Divisionen har totalt 16 fler disponibla vuxensomatiska vårdplatser vid Sunderby sjukhus i april 2026 jämfört med april 2025. Den huvudsakliga ökningen har skett genom öppnandet av lungavdelning 42. Vid länsdelssjukhusen är antalet vårdplatser oförändrat jämfört med 2025.

Representanter från olika vårdverksamheter inom divisionen deltar i olika kvalitets- och utvecklingsarbeten inklusive regionövergripande insatser inom ramen för *Tillgängliga för norrbotten*.

Division Nära Samarbetsvård Öppenvårdspsykiatri och Primärvården Luleå

Ett arbete med att samlokalisera öppenvårdspsykiatri och primärvården i Luleå pågår. I nuläget analyseras möjligheter till utvecklade samverkansytter samt bättre förutsättningar för personcentrerade vårdförlopp. Samverkan mellan primärvården och öppenvårdspsykiatri befinner sig i en utvecklingsfas, med ambitionen att införa nya arbetssätt som stärker den gemensamma insatsen för patienterna.

De planerade arbetssätten omfattar bland annat gemensamma gruppaktiviteter, konsultation mellan olika professioner samt delat nyttjande av lokaler, exempelvis funktionsrum för provtagning, hjälpmedelsutprovningar, bedömningar och utredningar. Genom en ökad samordning av resurser och insatser kan verksamheten skapa mer sömlösa patientflöden och samtidigt förstärka samverkan med andra vårdaktörer och samhällsfunktioner. Sammantaget bedöms detta möjliggöra en mer integrerad och effektiv vård för patienter med psykisk ohälsa, psykisk sjukdom och funktionsnedsättningar.

Att införa stegvis vård inom öppenvårdspsykiatri och samlokalisera verksamheten med primärvården bedöms ge flera verksamhetsmässiga fördelar. Bland annat skapas förutsättningar för effektivare arbetssätt, förbättrad tillgänglighet till psykiatrisk vård, kortare väntetider samt förbättrat patientflöde. Genom stegvis vård kan vårdinsatser bättre anpassas efter patientens behov, vilket bidrar till en mer effektiv resursanvändning och en vård på rätt nivå i rätt tid. Samlokalisering främjar även samverkan mellan olika vårdaktörer, vilket förbättrar koordineringen av vårdinsatser och bidrar till en mer integrerad och sammanhållen vårdprocess. Genom att fokusera på tidiga insatser och stegvis vård blir vården mer kostnadseffektiv, samtidigt som det kan förebygga att problem förvärras och därigenom undvika mer omfattande behandlingar. Den strukturerade, stegvisa vårdprocessen säkerställer även kontinuerlig uppföljning och utvärdering, vilket stärker såväl patientsäkerheten som vårdens kvalitet. Vidare bidrar samlokalisering till effektivare arbetssätt för personalen samt bättre stöd i arbetet, vilket förbättrar arbetsmiljön och bidrar till minskad arbetsrelaterad stress. Detta gynnar såväl patienter som personal på sikt.

VO Psykiatri

SPOT-verksamheten (specialistpsykiatriskt omvårdnadsteam) i Luleå är nu officiellt i drift och har inlett sitt arbete genom att ta emot de första fyra patienterna. Detta utgör ett viktigt steg i utvecklingen av regionens psykiatriska vård, med fokus på tidiga, specialiserade och individanpassade insatser. Verksamheten har etablerat grundläggande rutiner och arbetar aktivt med att skapa en stabil och trygg struktur för både patienter och medarbetare.

Rekryteringen av verksamhetschef för allmänpsykiatri i Piteå har nu slutförts. Den nytillträdde verksamhetschefen påbörjar sin tjänst den 22 juni och kommer att ha en central roll i att leda och vidareutveckla verksamheten framåt.

Sammantaget är dessa två viktiga steg betydelsefulla för psykiatri i länet och skapar goda förutsättningar för fortsatt utveckling och förbättrad vårdkvalitet.

Kompetenscentrum mot våld

Våld i nära relationer kan drabba alla, oavsett kön, ålder eller bakgrund. Våldsutsatthet påverkar både den fysiska och psykiska hälsan och kan i allvarliga fall vara livshotande. Hälso- och sjukvården samt tandvården har därför en viktig roll i att uppmärksamma tecken på våld, ställa relevanta frågor och erbjuda stöd till våldsutsatta.

För att stärka detta arbete har Kompetenscentrum mot våld (KCV) etablerats och varit verksamt sedan den 17 november 2025. KCV har i uppdrag att höja kunskapen i regionens samtliga verksamheter om våld i nära relationer, hindersrelaterat våld och förtryck samt sexualiserat våld, och fungerar även som ett konsultativt stöd i dessa frågor. Målsättningen är att medarbetare inom vården ska känna sig trygga i att identifiera våldsutsatthet och kunna erbjuda ett professionellt bemötande samt vidta rätt insatser.

Under den tid som KCV har varit i drift har verksamheten mötts av engagemang och en positiv inställning. Efterfrågan på såväl kompetenshöjande insatser som konsultativt stöd har varit omfattande och uppskattad. De frågeställningar som inkommit har rört både praktiska dilemman och enskilda patientärenden och har kommit från flera olika delar av regionens verksamheter. Utöver detta har KCV medverkat vid chefsdagar inom primärvården samt bidragit till olika utbildningsinsatser, bland annat för HR och utbildare inom hälsosamtal.

En stor del av KCV:s uppdrag är omvärldsspaning, vilket innebär att kontinuerligt följa aktuell forskning och tillgängliga utbildningsinsatser. KCV samverkar även med externa aktörer, såsom motsvarande kompetenscentrum i andra regioner, samt med Länsstyrelsen i Norrbotten, i syfte att ytterligare stärka det regionala arbetet mot våld.

Kompetensutveckling inom området pågår fortlöpande och sker bland annat genom deltagande i nationella utbildningar anordnade av Nationellt centrum

för kvinnofrid (NCK). Denna kunskap kan därefter spridas vidare inom regionens verksamheter och bidra till ett långsiktigt och hållbart utvecklingsarbete.

Inom ramen för kunskapsstyrningen har en lokal arbetsgrupp, LAG våld i nära relation, startats upp. KCV arbetar med att kartlägga behovet av kompetenshöjande insatser samt med att ta fram en kortsiktig och långsiktig plan för implementering av dessa. Andra pågående arbeten är att se över praktiska material och digitala verktyg som kan vara användbara i regionens arbete med att identifiera och stötta personer utsatta för våld i nära relation.

Sammantaget har KCV bidragit till att stärka vårdens långsiktiga förmåga att upptäcka och möta våldsutsatthet, vilket skapar värde både för patienter och för en hållbar arbetsmiljö för medarbetare.

Division Regionstöd

I oktober 2025 fattade regionfullmäktige beslut om att sälja fastigheten Pelikanen 13 i Luleå. Byggnaden har använts av psykiatrin, men står i dagsläget tom eftersom den inte längre bedöms vara lämplig för regionens verksamheter. Detta med anledning av lokalens renoveringsbehov, de höga driftkostnaderna samt de begränsade möjligheterna att anpassa lokalerna till modern vårdverksamhet. Sedan oktober har division Regionstöd upphandlat fastighetsmäklare och genomfört budgivning, vilket resulterat i en försäljning till marknadspris om 52 851 700 kronor. Köpekontrakt signerades den 27 april och tillträde sker den 18 augusti.

Regiongemensamt

Hälso- och sjukvårdsavdelningen

Vårdsäkerhetsenheten

Den internationella vaccinationsveckan uppmärksammas från och med vecka 17, både nationellt och lokalt, med fokus på att öka kunskapen om sjukdomar som i dag är ovanliga tack vare det nationella barnvaccinationsprogrammet.

Regionen har hittills under året skickat in 28 lex Maria-anmälningar. Under 2025 skickades totalt 42 anmälningar in och under 2024 uppgick antalet till 38. En ökning av antalet anmälningar kan konstateras och en fördjupad analys av orsakerna till denna utveckling kommer att genomföras under våren.

Ett nationellt arbete pågår för att införa specialisttjänstgöring (ST) för sjukhusfysiker, med möjlighet att registreras som specialist efter genomförd utbildning. Region Norrbotten deltar aktivt i arbetet och samverkar med Region Västerbotten kring handledning och studierektorsfunktion. På sikt bedöms införandet stärka kompetensförsörjningen samt bidra till ökad robusthet och kontinuitet i strålsäkerhetsarbetet.

HR-avdelningen

Region Norrbotten genomför flera insatser för att väcka ungas intresse för utbildning och framtida arbete inom vård, omsorg och tandvård. Därför medverkar HR-partner och representanter från olika verksamheter på gymnasieskolor runt om i länet, både inför gymnasievalet och vid Nolia Karriär för gymnasieelever. Regionen samarbetar även med gymnasieskolor och vuxenutbildning i syfte att öka antalet sökande till vård- och omsorgsutbildningar samt bidra till att stärka utbildningarnas kvalitet.

Region Norrbotten lanserar en ny digital sida ([Yrkesinspiration för unga - Region Norrbotten](#)) riktad till unga, med filmer där ungdomar får prova på olika yrken. Först ut är verksamheter inom sterilcentral, bild- och funktionsmedicin samt tandvård. Syftet är att synliggöra bredden av yrken inom vård, omsorg och tandvård och tidigt väcka intresse för dessa samhällsviktiga arbeten.

Regionstaben

Säkerhetsenheten

Regionen deltar i flera pågående beredskaps- och utvecklingsinsatser. Inom ramen för NSPL (Nationell samordning, planering och ledning) medverkar regionen i arbetet med att samordna och vidareutveckla regionernas ledningsmodell för fredstida kriser och katastroftillstånd, med planerat avslut vid årsskiftet.

Parallellt fortsätter beredskapsplaneringen, inklusive arbete med karantänshamn i samverkan med Sjöfartsverket, Kustbevakningen, Polismyndigheten, Räddningstjänsten, Luleå kommun samt smittskyddsläkaren, vilket kommer att resultera i reviderade planer och utökade checklistor för tjänsteperson i beredskap (TiB). Regionen stödjer även Försvarmakten inför flygövningen RAFL genom planering av hälso- och sjukvård vid akuta situationer.

Därutöver pågår samarbete med Campus Totalförsvaret tillsammans med Region Västerbotten, inom ett cirka treårigt projekt, om masskadesituationer och transportkapacitet, samt planering inför regionens deltagande i övningarna Totalförsvaret, Polestar och Polaris.

IT/MT-avdelningen

Vid möte med utvecklingsrådet den 29 april beslutades att ett antal projekt ska genomföras. Dessa framgår nedan.

Förbättringsprojekt Cosmic

Ett omfattande förbättringsprojekt ska genomföras med målet att Cosmic ska upplevas som ett stabilt, tillförlitligt och ändamålsenligt stöd för vårdverksamheterna. Projektet syftar till att minska produktionsbortfall, öka användarnöjdheten samt stärka patientsäkerhet och arbetsmiljö.

Samtliga Sussaregioner ska prioritera och samverka i arbetet under 2026. Projektet behöver ges högsta prioritet, vilket kan innebära att regionala behov och initiativ tillfälligt får stå tillbaka.

Med anledning av det högt prioriterade förbättringsprojektet har samtliga ärenden som tidigare initierats för beredning och prioritering inom respektive projektportfölj tillfälligt pausats. Alla pågående förstudier och projekt ska genomlysas i syfte att bedöma konsekvenser och risker med att pausa eller stoppa arbetet, till förmån för de prioriterade aktiviteterna inom förbättringsprojektet. Förslag till åtgärder ska sammanställas och förankras inom respektive projektportfölj samt beslutas av utvecklingsrådet.

Införande av nytt operationsplaneringssystem

Efter genomförd förstudie ska ett nytt system för operationsplanering i enlighet med förstudiens rekommendationer införas. Startdatum för införandeprojektet har ännu inte fastställts, med anledning av att det pågående förbättringsprojektet ges prioritet avseende etablering och planering.

Systemstöd för egenkontroller av vårdhygien, basala hygienrutiner och klädregler (BHK) och patientsäkerhet

En kvalitetsmodul i Stratsys ska införas som ska ge stöd genom hela processen, från nulägesanalys och prioritering av teman till planering, uppföljning och rapportering av aktiviteter. Vårdsäkerhetsenheten ansvarar för och leder arbetet med införandet av den nya modulen.

Bilagor

Månadsrapport mars 2026